

Grundlära­r­pro­gram­met

F-3, 4-6

Studiehandledning

Avslutande verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Ht-2018

Kurskoder

972A04 Grundlärare F-3

973A10 Grundlärare 4-6

Kursintroduktion	3
Kursplaner	4
Handledarbrev	8
Seminarier	10
Fokussamtal	12
Omdömesformulär	13

Kursintroduktion

Hej och välkomna till er avslutande VFU!

Om ni läser kursplanen för ert verksamhetsområde som finns här i denna studiehandledning, så ser ni att fokus i denna kurs är inriktat på att "självständigt kunna organisera och leda pedagogisk verksamhet utifrån forskning och beprövad erfarenhet. Det innebär att kunna ta helhetsansvar för att planera, genomföra och följa upp undervisning". Vi som lagt upp kursen har inte velat splittra upp detta syfte med en mängd uppgifter som ni ska genomföra då det stör er möjlighet att ta detta helhetsansvar som är så viktigt att behärska i slutet av sin utbildning. Vi har gjort bedömningen att empiriinsamling till ert avslutande examensarbete är fullt tillräckligt med uppgifter.

Vad är då helhetsansvar? Det innebär att man tar över handledarens undervisning fullt ut och ansvarar för planering, genomförande och uppföljning. Detta kan ju självklart se lite olika ut för er då man ibland får placering hos en handledare där ämnesmatchningen inte är hundra procentig, men vad vi vill med detta uttryck är att ni ska vara ansvariga för all undervisning det finns möjlighet att vara ansvarig för, så att er sista VFU blir så nära den verklighet ni snart kommer att befinna er i som möjligt.

Det står också att arbetsformer är VFU och campusförlagda seminarier. Två stycken närmare bestämt; ett som rör sociala dilemman och ett som rör didaktiska dilemman. Texterna som ska skrivas till dessa ska röra dilemman ni möter under er VFU. De två seminarierna är obligatoriska. Varför vi valt just dessa två områden är för att det är just dessa ni blir examinerade inom. Seminarierna med tillhörande uppgifter samt form för genomförande av dessa, finns beskriva här i studiehandledningen. De är förlagda till sen onsdagseftermiddag v. 9 och v. 12 kl 16.15-18. Lärare har ofta möten av olika slag som man måste delta i, vilket dessa träffar kan ses som ett exempel på. För att VFU:n just ska uppfattas som en kurs, då den inte är insprängd i någon annan befintlig kurs, har vi valt denna form av uppgift och arbetsform som båda starkt anknyter till vad ni gör under er VFU. Kan man av någon anledning inte delta, finns skriftliga ersättningsuppgifter som finns beskrivna i anslutning till beskrivningen av seminarierna.

En campuslärare kommer att leda seminarierna. Gruppindelning sker i samband med kursstart och återfinns på kursens Lisamsida.

Undrar ni över något kan ni maila mig: ann-sofi.wedin@liu.se eller ringa på telefonnummer: 013-28 26 72

Överta nu största möjliga ansvar från av er handledare så blir denna VFU precis som vi hoppas på! Och, glöm inte att ha roligt!

Vänligen Ann-Sofi Wedin, kursansvarig

KURSPLAN

Avslutande verksamhetsförlagd utbildning, 13,5hp

Kurskategori Kursplan för Grundläraarprogrammet med inriktning mot F-3

Kurskod 972A04

Huvudområde Didaktik

Ämnesområde Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt - UV1

Mål

Efter avslutad kurs ska den studerande självständigt kunna organisera och leda pedagogisk verksamhet utifrån forskning och beprövad erfarenhet. Det innebär att:

*kunna ta helhetsansvar för att planera, genomföra och följa upp undervisning i enlighet med centrala och lokala styrdokument

*kunna bedöma och dokumentera elevers lärande

*använda, anpassa och utveckla sitt ledarskap och sin ämnesdidaktiska förmåga i relation till elevers skilda förkunskaper och förutsättningar

*kunna samverka med olika aktörer inom och utanför skolverksamheten

*visa förmåga att utifrån självreflektion, kollegiala samtal och konstruktiv kritik utvecklas mot en professionell yrkesroll.

Kursinnehåll

Kursen är verksamhetsförlagd och består av praktisk tillämpning av olika lärarförmågor. Den studerande utvecklar sin ledarskapsförmåga genom att ta helhetsansvar för planering, genomförande och uppföljning av undervisning. I detta ingår dokumentation och bedömning av elevers lärande. I den praktiska tillämpningen ingår också att anpassa undervisningen till elevers skilda förutsättningar.

Genom att ta del av läraryrkets samtliga delar utvecklar den studerande ett yrkesetiskt förhållningssätt, kommunikativ kompetens och förmåga till social interaktion med olika aktörer.

Dessutom diskuteras erfarenhetsbaserade sociala och didaktiska dilemman.

Undervisning/Arbetsformer

Undervisning sker i form av handledd verksamhetsförlagd utbildning och campusförlagda seminarier.

Examination

Examination sker genom uppvisande av sociala och didaktiska förmågor. Examinationen av dessa tillämpade förmågor begränsas till tre (3) tillfällen.

TDLF Tillämpade didaktiska lärarförmågor 7 hp U-G

TSLF Tillämpade sociala lärarförmågor 6,5 hp U-G

OBL1 Obligatoriska seminarier 0 hp Deltagit

Studerande som underkänts två gånger på kursen eller del av kursen har rätt att begära en annan examinator vid förnyat examinationstillfälle.

Studerande som underkänts två gånger på kursen eller del av kursen har rätt att begära en annan examinator vid förnyat examinationstillfälle.

Förkunskap

Samtliga VFU-kurser (UK 2, SO, SV, MA, NO/Tekn) godkända samt 30 hp i ämneskurserna SO,SV, MA och NO/Tekn.

Betyg

På kursen ges betyget Godkänd eller Underkänd

Kursbevis

Kursbevis utfärdas av styrelsen för utbildningsvetenskap, efter begäran av den studerande. Begäran om bevis ska göras på särskild blankett som finns att hämta på Centrala studerandexpeditionerna eller via <http://www.student.liu.se/examen?l=sv>. Blanketten lämnas till Examen, LiU

Kurslitteratur

Lista över kurslitteratur fastställs av ansvarig institution/motsvarande.

Övrigt

Planering och genomförande av kurs skall utgå från kursplanens formuleringar. Den kursvärdering som skall ingå i varje kurs skall därför behandla frågan om hur kursen överensstämmer med kursplanen.

Kursen bedrivs på ett sådant sätt att både mäns och kvinnors erfarenhet och kunskaper synliggörs och utvecklas.

Avslutande verksamhetsförlagd utbildning

Final Teaching Practice

Kursansvarig är: IBL - Institutionen för beteendevetenskap och lärande

Dnr: LiU 2012-00259

Kurskod: 972A04

Provkod: (se förteckning i LADOK)

Ämne: Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt - UV1

Nivå	Utbildningsnivå	Ämneskod	Utbildningsområde
A1X	Avancerad	UV1	VU

Fastställd 2014-10-02 på delegation av styrelsen för utbildningsvetenskap.

KURSPLAN

Avslutande verksamhetsförlagd utbildning, 13.5hp , 13,5hp

Kurskategori Kursplan för Grundläraarprogrammet med inriktning mot år 4-6

Kurskod 973A10

Huvudområde Didaktik

Ämnesområde Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt - UV1

Mål

Efter avslutad kurs ska den studerande självständigt kunna organisera och leda pedagogisk verksamhet utifrån forskning och beprövad erfarenhet. Det innebär att:

*kunna ta helhetsansvar för att planera, genomföra och följa upp undervisning i enlighet med centrala och lokala styrdokument

*kunna bedöma och dokumentera elevers lärande

*använda, anpassa och utveckla sitt ledarskap och sin ämnesdidaktiska förmåga i relation till elevers skilda förkunskaper och förutsättningar

*kunna samverka med olika aktörer inom och utanför skolverksamheten

*visa förmåga att utifrån självreflektion, kollegiala samtal och konstruktiv kritik utvecklas mot en professionell yrkesroll.

Kursinnehåll

Kursen är verksamhetsförlagd och består av praktisk tillämpning av olika lärarförmågor. Den studerande utvecklar sin ledarskapsförmåga genom att ta helhetsansvar för planering, genomförande och uppföljning av undervisning. I detta ingår dokumentation och bedömning av elevers lärande. I den praktiska tillämpningen ingår också att anpassa undervisningen till elevers skilda förutsättningar.

Genom att ta del av läraryrkets samtliga delar utvecklar den studerande ett yrkesetiskt förhållningssätt, kommunikativ kompetens och förmåga till social interaktion med olika aktörer.

Dessutom diskuteras erfarenhetsbaserade sociala och didaktiska dilemman.

Undervisning/Arbetsformer

Undervisning sker i form av handledd verksamhetsförlagd utbildning och campusförlagda seminarier.

Examination

Examination sker genom uppvisande av sociala och didaktiska förmågor. Examinationen av dessa tillämpade förmågor begränsas till tre (3) tillfällen.

TDLF Tillämpade didaktiska lärarförmågor 7 hp U-G

TSLF Tillämpade sociala lärarförmågor 6,5 hp U-G

OBL1 Obligatoriska seminarier 0 hp Deltagit

Studerande som underkänts två gånger på kursen eller del av kursen har rätt att begära en annan examinator vid förnyat examinationstillfälle.

Studerande som underkänts två gånger på kursen eller del av kursen har rätt att begära en annan examinator vid förnyat examinationstillfälle.

Förkunskap

Samtliga VFU-kurser (UK 2, SV, EN, MA) godkända och 30 hp inom vardera SV, EN, MA samt 15 hp inom den/de valbara kurser som studenten läst på grundläggande nivå (antingen Bild, Idrott eller Musik eller Fysik och Kemi eller Geografi och Historia).

Betyg

På kursen ges betyget Godkänd eller Underkänd

Kursbevis

Kursbevis utfärdas av styrelsen för utbildningsvetenskap, efter begäran av den studerande. Begäran om bevis ska göras på särskild blankett som finns att hämta på Centrala studerandexpeditionerna eller via <http://www.student.liu.se/examen?l=sv>. Blanketten lämnas till Examen, LiU

Kurslitteratur

Lista över kurslitteratur fastställs av ansvarig institution/motsvarande.

Övrigt

Planering och genomförande av kurs skall utgå från kursplanens formuleringar. Den kursvärdering som skall ingå i varje kurs skall därför behandla frågan om hur kursen överensstämmer med kursplanen.

Kursen bedrivs på ett sådant sätt att både mäns och kvinnors erfarenhet och kunskaper synliggörs och utvecklas.

Avslutande verksamhetsförlagd utbildning, 13.5hp

Final Teaching Practice

Kursansvarig är: IBL - Institutionen för beteendevetenskap och lärande

Dnr: LiU 2012-00259

Kurskod: 973A10

Provkod: (se förteckning i LADOK)

Ämne: Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt - UV1

Nivå	Utbildningsnivå	Ämneskod	Utbildningsområde
A1X	Avancerad	UV1	VU

Fastställd 2014-10-02 på delegation av styrelsen för utbildningsvetenskap.

Till handledare

Stort tack för att Du vill delta i lärarstudenternas utbildning!

Som handledare under studenternas avslutande VFU är Din uppgift att stötta dem i sin utveckling mot färdiga lärare. I kursplanen för denna VFU-period framhålls utveckling av studenternas ledarskapsförmåga genom att de ska ta helhetsansvar för planering, genomförande och uppföljning av undervisning. Vad är då helhetsansvar? Det innebär att lärarstudenten tar över handledarens undervisning i största möjligaste mån. Detta kan ju självklart se lite olika ut för studenterna då de ibland får placering hos handledare där ämnesmatchningen kanske inte är hundra procentig, men vad vi vill med detta uttryck är att lärarstudenten ska vara ansvarig för all undervisning det finns möjlighet att vara ansvarig för, så att deras sista VFU blir så nära den verklighet de snart kommer att befinna sig i som möjligt.

I helhetsansvar ingår även dokumentation och bedömning av elevers lärande. I den praktiska tillämpningen ingår också att studenterna ska utveckla förmågan att kunna anpassa undervisningen till elevernas skilda förutsättningar. Ge gärna regelbunden återkoppling och konstruktiv kritik och uppmuntra dem till reflektion över allt från stort till smått. Ni kan använda omdömesformuläret för en avstämning när halva VFU-perioden har gått.

Genom att låta dem ta del av yrkets samtliga delar stöttar Du dem också i sin utveckling av ett yrkesetiskt förhållningssätt, sin kommunikativa kompetens och förmåga till social interaktion med olika aktörer.

Du har också som uppgift att ge ett omdöme om studentens didaktiska och sociala förmågor genom att fylla i och underteckna ett omdömesformulär, som jag skickar ut per mail eller som Du kan hämta hem från kursens hemsida:

<http://www.liu.se/utbildning/program/forskoleklass/student/termin-8/avslutande-verksamhetsforlagd-utbildning-972a04/startside/?l=sv>

<http://www.liu.se/utbildning/program/larare4-6/student/termin-8/avslutande-verksamhetsforlagd-utbildning-973a10/startside/?l=sv>

Detta omdömesformulär är underlag för examination av kursen. Samtliga punkter knyter därför an till målen för kursen. Du kan gärna ha ett samtal med studenten om innehållet i formuläret, men omdömet ger Du och ifyllandet gör Du **utan** studentens medverkan. Av rättssäkerhetsskäl ska formuläret skickas **per post** till kursansvarig som utifrån ditt omdöme examinerar den studerande:

Adress:

Ann-Sofi Wedin

IBL Hus I, Campus Valla

Linköpings Universitet

581 83 Linköping

För att Du ska få en bild av vad som ska uppnås efter genomgången VFU följer här därför målen för kursen.

Kursmål för avslutande VFU:

Efter avslutad kurs ska den studerande självständigt kunna organisera och leda pedagogisk verksamhet utifrån forskning och beprövad erfarenhet. Det innebär att:

- *kunna ta helhetsansvar för att planera, genomföra och följa upp undervisning i enlighet med centrala och lokala styrdokument
- *kunna bedöma och dokumentera elevers lärande
- *använda, anpassa och utveckla sitt ledarskap och sin ämnesdidaktiska förmåga i relation till elevers skilda förkunskaper och förutsättningar
- *kunna samverka med olika aktörer inom och utanför skolverksamheten
- *visa förmåga att utifrån självreflektion, kollegiala samtal och konstruktiv kritik utvecklas mot en professionell yrkesroll

Under den avslutande VFU:n kommer två obligatoriska campusförlagda seminarier att äga rum på sen eftermiddagstid, ett vecka 9 och ett vecka 12. Där kommer erfarenhetsbaserade sociala och didaktiska dilemman att diskuteras enligt en speciell samtalsmodell.

Tack på förhand för din insats!

Ann-Sofi Wedin, IBL, Linköpings universitet

Kursansvarig

Seminarieuppgift 1 om Social förmåga

Avslutande VFU v. 9

Beskriv en konkret situation som du funderar över under din VFU eller som du upplever som ett dilemma. Det kan vara en situation där du kanske inte riktigt har räckt till, eller känt att du skulle behövt veta mer om området. Det kan handla om en undervisnings- eller lärsituation, en lektion eller om relationer (elev-elev, elev-lärare, lärare-lärare). Har du svårt att komma på något-hämta inspiration i bedömningsformuläret under sociala förmågor.

Situationen ska anknyta till din sociala förmåga som ju ska bedömas under VFU:n. En vecka före seminariet skickar du din uppgift via Lisam (inlämningar) till din seminarielärare. Vid fokusseminariet presenterar varje student sin kursuppgift samt har med sig ett utskrivet exemplar. Uppgiften kommer att tjäna som utgångspunkt för en diskussion i form av ”fokussamtal” (jfr UK7).

Omfattning: Ca 1,5 A4-sida, Times New Roman, stilstorlek 12.
Respons: Muntlig respons ges vid seminariet.

Seminarieuppgift 2 om Didaktisk förmåga

Avslutande VFU v. 2

Beskriv en konkret situation som du funderar över under din VFU eller som du upplever som ett dilemma. Det kan vara en situation där du kanske inte riktigt har räckt till, eller där känt att du skulle behövt veta mer om området. Det kan handla om en undervisnings- bedömnings- eller lärsituation under en lektion eller vid annat tillfälle. Har du svårt att komma på något-hämta inspiration i bedömningsformuläret under didaktiska förmågor.

Situationen ska anknyta till din didaktiska förmåga som ju ska bedömas under VFU:n. En vecka före seminariet skickar du din uppgift via Lisam (inlämningar) till sin seminarielärare. Vid fokusseminariet presenterar varje student sin kursuppgift samt har med sig ett utskrivet exemplar. Uppgiften kommer att tjäna som utgångspunkt för en diskussion i form av ”fokussamtal” (jfr UK7).

Omfattning: Ca 1,5 A4-sida, Times New Roman, stilstorlek 12.
Respons: Muntlig respons ges vid seminariet.

Ersättningsuppgift-/er

För dig som missar något eller båda seminarierna gäller följande ersättningsuppgift för varje tillfälle:

Utgå från din skriva text om ett socialt/didaktiskt dilemma. Komplettera den med paralleller till litteratur du mött in din utbildning, t.ex. UK1 (Allmändidaktik), UK2 (Utveckling och lärande), UK3 (Bedömning och betygssättning) UK5 (Sociala processer) och stärk ditt resonemang och dina förslag till eventuella möjliga lösningar på dilemmat med relevanta paralleller.

Ange referens med sidhänvisning. Omfattning ca 3 sidor. Minst 4 olika referenser ska användas. Lämnas in till din seminarielärare via Lisam (ersättningsuppgift 1 resp. 2) senast 14 dagar efter datum för seminariet.

Fokussamtal (kollegahandledning)

Syftet med fokussamtal är att ta hjälp av sina kollegor för att lösa ett specifikt, arbetsrelaterat problem. Genom ett strukturerat, fokuserat samtal kan man komma vidare för att tillsammans lösa problemet. Detta är ett redskap för att nå en fördjupning och komma till kärnan med ett problem, och att hitta nya vägar till en lösning. Ett sätt att hjälpas åt och inte bära på /lösa problemet på egen hand. Fokussamtal kan användas då det uppstår ett problem eller för att samtala kontinuerligt i ett arbetslag. Det är bra om man har reflekterat skriftligt kring problemet innan samtalet. Förarbete inför samtalet:

- ☐ En samtalsledare väljs ut.
- ☐ Bestäm hur lång tid samtalet får ta.
- ☐ Kort presentation av gruppens olika problem.
- ☐ Gruppen bestämmer vem som ska vara fokuspersion idag.

Fokussamtalet

- ☐ Handledningen inleds med att fokuspersionen beskriver sitt problem så utförligt som möjligt.
- ☐ Frågerunda, där de andra i gruppen får ställa fördjupande frågor till den som äger problemet.
- ☐ Man kan säga ”pass” om man känner att man inte har något att bidra med just nu.
- ☐ Kort stund för alla i gruppen att reflektera över det som kommit fram.

Förslagsrunda/ lösningar.

- ☐ Den som äger problemet beskriver sina möjliga lösningar.
- ☐ De andra i gruppen får ge sina råd, en i taget, tills inga flera råd finns att föreslå.
- ☐ Den som äger problemet, fokuspersionen, skriver ner alla råd för att fundera vidare på. Ger gruppdeltagarna en kort återkoppling på vad man vill pröva.
- ☐ Återkoppling bör ske efter en tid, för att se hur råden har fungerat, vad som hänt och om man behöver jobba vidare men problemet. Har man löst det eller vad är nästa steg?

Avsluta med att prata om hur ni upplevde fokussamtalet/processen.

Viktigt: Det som sägs vid ett fokussamtal stannar mellan deltagarna!

Omdömesformulär angående studenternas tillämpade sociala och didaktiska lärarförmågor under verksamhetsförlagd utbildning, Avancerad

Studerande:		Personnummer:
Deltagit antal dagar:	VFU:område:	Handledares namn, telefon och mailadress
Ämne/område:	Aktuella veckor:	Skolform och årskurs (d.v.s. elevernas årskurs):

OBS! Fyll i alla fält.

Omdöme om tillämpade sociala lärarförmågor

Den studerande...	<i>Stämmer</i>	<i>Stämmer</i>	<i>Stämmer</i>	<i>Stämmer</i>
	<i>mycket bra</i>	<i>bra</i>	<i>mindre bra</i>	<i>inte alls</i>

... visar engagemang och förmåga att

axla ansvar i den

pedagogiska verksamheten

☐
☐
☐
☐

... visar förmåga att anpassa sitt
ledarskap gentemot elever utifrån
deras skilda förkunskaper och för-
utsättningar

☐☐☐☐

...växlar medvetet mellan närhet och
distans i olika sociala relationer

☐☐☐☐

... visar förmåga att variera
kommunikationen utifrån medvetna
sociala och pedagogiska överväganden

☐☐☐☐

... leder verksamheten på ett sätt som
vittnar om självständighet

☐☐☐☐

... förebygger medvetet konflikter

☐☐☐☐

... försöker självständigt lösa problem i
skolmiljön

☐☐☐☐

... uppvisar en väl utvecklad yrkesetisk
medvetenhet

☐☐☐☐

... kan vid behov och på kort varsel
ändra sin organisering av verksamheten

☐☐☐☐

... visar förmåga att utifrån
självreflektion, kollegiala samtal
och konstruktiv kritik utvecklas
mot en professionell yrkesroll

☐☐☐☐

... ska kunna samverka med
olika aktörer inom och utanför
skolverksamheten

☐
☐
☐
☐

Omdöme om tillämpade didaktiska lärarförmågor

Den studerande...

Stämmer

Stämmer

Stämmer

Stämmer

mycket bra

bra

mindre bra

inte alls

PLANERA

... visar förmåga att ta ett helhetsansvar
för undervisningen under en längre
tidsperiod

☐
☐
☐
☐

... visar prov på ett aktivt och medvetet
förhållningssätt till lokala och nationella
styrdokument

☐
☐
☐
☐

GENOMFÖRA

...visar förmåga att ta ett helhetsansvar
för undervisningen under en längre
tidsperiod

☐
☐
☐
☐

...har en väl utvecklad förmåga att
omsätta egna kunskaper inom
ämnesområdet i undervisningen

☐
☐
☐
☐

...anpassar på ett medvetet sätt
undervisningen till elevernas behov
och förmågor

☐☐☐☐

...leder och utvecklar undervisningen
i enlighet med lokala och nationella
styrdokument

☐☐☐☐

UTVÄRDERA

... visar god förmåga att utvärdera den
egna undervisningen

☐☐☐☐

BEDÖMA

...visar förmåga att ta fram relevanta
instrument för kunskapsbedömning
utifrån specifika mål inom det
aktuella ämnet/ämnedområdet

☐☐☐☐

...visar förmåga att bedöma och
dokumentera elevers lärande
i relation till specifika mål inom det
aktuella ämnet/ämnedområdet

☐☐☐☐

...visar förmåga att återkoppla och
kommunicera kunskapsbedömning
till elever

☐☐☐☐

Skriftlig motivering till någon/några av punkterna ovan (önskvärt):

Är det något annat du vill meddela examinator

☐ Jag har informerat den studerande om mitt samlade omdöme

Underskrift:

Ort, skola och datum:

Underskrift av handledare:

Omdömesformuläret skickas till:

Ann-Sofi Wedin
Linköpings universitet
IBL, Hus I
581 83 LINKÖPING

